

Nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw

Zandwijklocatie te Vriezenveen

Colofon

Nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw

Zandwijklocatie te Vriezenveen

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ

Projectnummer en versie: 4242, versie 1.0	Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise e.a.
Ligging projectgebied: Kanaalweg Zuid 1,3 en 5, en Westeinde 674 en 676 te Vriezenveen	Rapportdatum: 29-3-2022

Correspondentieadres:

Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

BTW-ID: NL001388212B56

E: info@natuurbankoverijssel.nl

Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Voorgenomen activiteit.....	3
1.3 Doel van het onderzoek	3
2 Het onderzoeksgebied	4
3 Het onderzoek.....	5
3.1 Methode.....	5
3.2 Resultaten	7
3.3 Overige soorten.....	8
4 Samenvatting en conclusies	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Er zijn concrete plannen voor herontwikkeling van een gebied rond de kruising van Westeinde en de Kanaalweg noord en Kanaalweg Zuid te Vriezenveen

In verband met de voorgenomen werkzaamheden hebben onderzoekers van Natuurbank Overijssel, de woningen in het onderzoeksgebied onderzoek op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van gierzwaluwen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode van mei tot en met september 2021.

In het kader van de zorgplicht (Art. 1.11 Wet natuurbescherming) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Omdat met een eenmalige visuele inspectie, de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen en gierzwaluwen niet (volledig) vastgesteld kan worden, is gericht vervolgonderzoek noodzakelijk.

Vleermuizen en gierzwaluwen en hun verblijf-/ nestplaatsen zijn strikt beschermd en mogen ze alleen negatief beïnvloed worden indien een ontheffing van de Wet natuurbescherming is verkregen.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek naar de functie van de bebouwing voor vleermuizen en gierzwaluwen beknopt gepresenteerd. De rapportage wordt afgesloten met het vaststellen van de wettelijke consequenties en eventuele vervolgstappen.

1.2 Voorgenomen activiteit

Het voornemen is de bebouwing in het onderzoeksgebied volledig te slopen.

1.3 Doel van het onderzoek

Om de functie van bebouwing in het onderzoeksgebied te onderzoeken op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen nestplaatsen van gierzwaluwen. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode juni-september 2021. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 en onderzoeksprotocol gierzwaluw.

Onderzoeksvragen

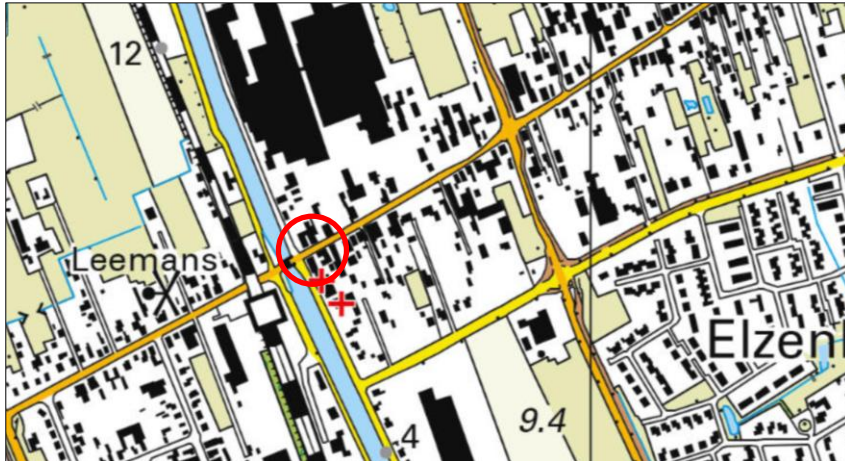
Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te geven op onderstaande onderzoeksvragen:

1. *Welke functie(s) hebben de gebouwen in het onderzoeksgebied voor vleermuizen? Welke soorten en hoeveel dieren bezetten een verblijfplaats in het gebouw?*
2. *Waar bezetten vleermuizen een verblijfplaats in de bebouwing?*
3. *Wordt de eventueel aanwezige verblijfplaats negatief beïnvloed door uitvoering van de voorgenomen activiteiten?*
4. *Nestelen er gierzwaluwen in de te slopen bebouwing? Zo ja, hoeveel en waar in het gebouw?*

2 Het onderzoeksgebied

2.1 Ligging van het onderzoeksgebied

Het plangebied is gesitueerd rond de kruising van Westeinde en de Kanaalweg Noord en Kanaalweg Zuid te Vriezenveen. Het bestaat uit de adressen Kanaalweg Zuid 1,3 en 5, en Westeinde 674 en 676 te Vriezenveen. Het ligt in de woonkern Vriezenveen en wordt omgeven door stedelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode cirkel aangeduid (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit bebouwing, beplanting en erfverharding. In het plangebied staan verschillende bakstenen gebouwen die hoofdzakelijk gedekt zijn met dakpannen, een klein deel van enkele mansardedaken is gedekt met bitumen dakleer. De staat van onderhoud van de gebouwen is redelijk, de gebouwen zijn wind- en waterdicht. Tegen de oostgevel van Kanaalweg Zuid 1, groeit klimop en in de tuin van Kanaalweg Zuid 5 staan enkele heester en sierplanten. Het erf Westeinde 676 grenst aan een coniferen haag welke op de grens tussen een siertuin en het plangebied staat. Op onderstaande afbeelding wordt de begrenzing van het plangebied weergegeven. Voor een verbeelding van het plangebied wordt verwezen naar de bijlage.

Begrenzing van het plangebied; deze wordt met de rode lijn aangeduid (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

Impressie van de te slopen bebouwing

3 Het onderzoek

3.1 Methode

Vleermuizen

Er is geen protocol beschikbaar voor het inventariseren van grotere onderzoeksgebieden. Het desbetreffende onderzoeksbureau dient naar eigen inzicht een onderzoeksinzet te plegen die voldoet aan de gestelde eisen.

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaatuur (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanwezigheid en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen met zwermende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van de bebouwing in het plangebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbezonende soorten. De woningen lijken geschikt als zomer-, kraam-, en paarverblijfplaats. De gebouwen worden niet als potentiële massa-winterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen beschouwd. Dergelijk verblijfplaatsen worden doorgaans aangetroffen in grotere, hogere gebouwen, waar vleermuizen weg kunnen kruipen in dilatatievoegen beschutte spouwmuur.

Het onderzoek is uitgevoerd door te posten met een batdetector nabij de te slopen bebouwing. De onderzoekers hebben het onderzoeksgebied te voet bezocht waarbij specifiek gelet is op uit- en invliegende dieren en baltende mannelijke gewone- en ruige dwergvleermuizen in het najaar. Het onderzoeksgebied is opgedeeld in drie deelgebieden, die telkens tegelijkertijd zijn onderzocht. De bezoeken tijdens de kraamperiode zijn uitgevoerd door drie, zelfstandig werkende onderzoekers, die onderling met elkaar in contact stonden middels een portofoon.

Eén onderzoeker onderzocht de bebouwing ten noorden van Westeinde, één onderzoeker de westzijde van de bebouwing aan de Kanaalweg Zuid en één onderzoeker onderzocht de oostzijde van de bebouwing aan de Kanaalweg Zuid. Gelet op de omvang van het object is dat voldoende om een goed beeld te krijgen van mogelijk aanwezige vleermuizen in de gebouwen.

Begrenzing van het plangebied; deze wordt met de rode lijn aangeduid (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

Bezoeken

Vleermuizen

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in mei, juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in augustus en september zijn uitgevoerd voor het vaststellen van paarverblijven van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2017. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
10-6-2021	3:00-5:00	3	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half bewolkt, 10°C, droog, windstil
12-6-2021	22:00-0:00	3	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 20°C, droog, wind 1-2 Bft
28-6-2021	22:00-0:00	1	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 20°C, droog (na bui), wind 1-2 Bft
10-7-2021	22:00-0:00	3	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 17°C, droog (na regen), windstil
29-8-21	23:30 – 1:40	1	Paarverblijfplaatsen	Bewolkt, 14°C, droog, windstil
27-9-21	21:00-23:00	1	Paarverblijfplaatsen	Bewolkt, 15°C, droog, windstil

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het onderzoeksgebied.

Gierzwaluwen

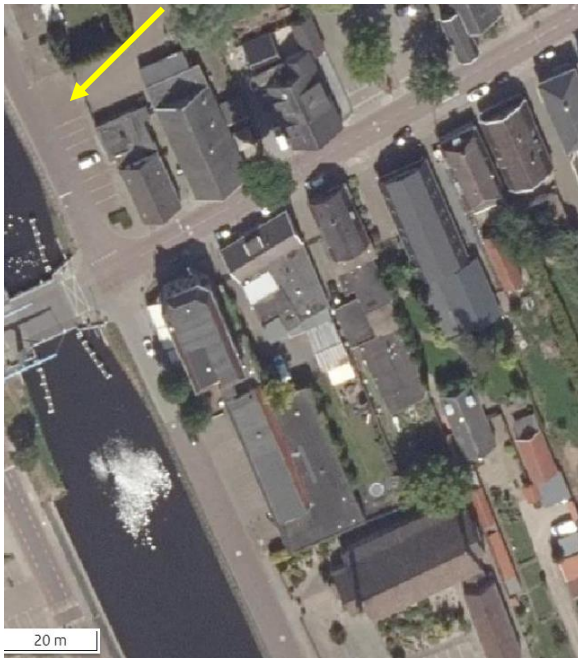
Voor het vestellen van nestplaatsen van gierzwaluwen, zijn drie bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. Deze bezoeken zijn uitgevoerd op 12 juni, 26 juni en 10 juli 2020. De bezoeken zijn allen uitgevoerd in de avond, vanaf 1,5 uur voor zonsondergang, tot een half uur na zonsondergang. Er is gekeken naar invliegende vogels en rondvliegende dieren die enige verbondenheid met het gebouw vertoonden (rondvliegende ‘gierende’ dieren). Ook is geluisterd naar roepende adulte of jonge vogels, vanuit het nest. Per ronde zijn twee zelfstandig werkende onderzoekers ingezet. Doel van de inzet van beide onderzoekers was het vaststellen of er daadwerkelijk vleermuizen zouden nestelen in de gebouwen. Indien er aanwijzingen zouden zijn, dan zou het onderzoek geïntensiveerd worden om de specifieke nestplaatsen te vinden.

3.2 Resultaten

Vleermuizen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in de bebouwing in het plangebied.

Tijdens de drie avondbezoeken in de kraamperiode, werden langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze kwamen telkens aangevlogen vanuit het noordoosten van het plangebied, en vlogen in zuidwestelijke richting, over het plangebied. Deze vleermuizen vertoonden geen verbondenheid met het plangebied.

Vliegroute van langsvliegende gewonde dwergvleermuizen tijdens de drie avondbezoeken in juni en juli.

Tijdens het veldwerk in juni en juli werden telkens 2-4 foeragerende watervleermuizen waargenomen boven het water van het kanaal Almelo-De Haandrik. Het is onbekend, waar deze dieren vandaan kwamen. Ze verschenen vrij vroeg in de avond. Dit is een aanwijzing dat deze dieren een verblijfplaats moeten bezetten in de omgeving van het plangebied. Mogelijk in de brug, iets ten westen van het plangebied.

Gierzwaluw

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat gierzwaluwen in het plangebied nestelen.

3.3 Overige soorten

Er zijn geen andere beschermde soorten waargenomen in de te slopen gebouwen.

4 Samenvatting en conclusies

In de periode juni-september 2021 is de bebouwing op de kruising Westeinde en de Kanaalweg Noord en Kanaalweg Zuid te Vriezenveen onderzocht op het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van gierzwaluwen.

Uit het onderzoek is niet gebleken dat vleermuizen er een verblijfplaats bezetten, of dat gierzwaluwen er een nestplaats bezetten.

Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden.